

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Twekkelerveld

Plaats : Enschede
BRIN nummer : 17LM|C1
Onderzoeksnummer : 292277
Datum onderzoek : 2 maart 2017
Datum vaststelling : 25 september 2017

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	EINDOORDEEL	6
3	TOELICHTING	8
4	REACTIE VAN HET BESTUUR	15
5	OPZET VAN HET ONDERZOEK	16

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 2 maart 2017 een onderzoek uitgevoerd op Tweckelerveld naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Wij hebben voor Tweckelerveld te Enschede een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse kwam naar voren dat de opbrengsten mogelijk onvoldoende zijn.

Op 6 november 2016 hebben wij de uitkomsten van deze risicoanalyse met het bestuur besproken. Naar aanleiding van dit gesprek hebben wij besloten een onderzoek uit te voeren om eventuele tekortkomingen vast te stellen.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie en context

De inspectie van het onderwijs heeft Tweckelerveld voor het laatst bezocht in juni 2015 in het kader van een kwaliteitsonderzoek, waarbij ook de kwaliteit van de doorgaande lijn met de voorschoolse educatie in beeld is gebracht. De bevindingen van dat bezoek leidden tot de conclusie dat de school een basisarrangement kreeg. Op dat moment waren de eindresultaten wel risicovol.

Tweckelerveld maakt deel uit van de stichting Consent, die 33 scholen onder haar beheer heeft. De school telt ongeveer 180 leerlingen. Een deel van het team is nog maar enkele jaren werkzaam aan de school. De afgelopen drie jaren hebben vooral in het teken gestaan van het creëren van een veilig schoolklimaat. Volgens het team is dat doel behaald en die conclusie onderschrijft de inspectie ook. Pas sinds het afgelopen jaar is er voldoende rust en ruimte om de schoolontwikkeling gestructureerd op te pakken.

Algemeen beeld

Omdat het kwaliteitsonderzoek slechts een maand voor de eindtoets van 2017 plaatsvindt, spreken we af dat we het resultaat van 2017 meenemen in onze beoordeling. Na kennis genomen te hebben van dat resultaat, kennen wij aan OBS Tweekelerveld te Enschede het basisarrangement toe. Op dit moment wordt het toezicht niet geïntensiveerd. Dat neemt niet weg dat wij het bestuur waarschuwen voor het feit dat er risico's zijn voor de kwaliteit van het onderwijs. De eindresultaten van de school liggen in 2017, na herberekening, boven de ondergrens die de inspectie hanteert, maar zijn nog verre van stabiel. Daarnaast zijn tijdens dit onderzoek tekortkomingen in het didactisch handelen (5.2 en 6.2) en de kwaliteitszorg (9.3, 9.4 en 9.5) geconstateerd. Wij hebben met het bestuur afgesproken dat zij maatregelen neemt om de tekortkomingen op zo kort mogelijke termijn op te heffen.

Team en directie wisten dat de eindopbrengsten van de afgelopen drie jaren onvoldoende waren en dat de eindopbrengsten voor dit en de komende jaren risicovol zijn. Daarbij merkt de school wel op dat de opbrengsten volgens hen conform de verwachtingen zijn (relatie leerpotentieel en gerealiseerde leerwinst). Bij die conclusie moet echter wel de vraag gesteld worden of de verwachtingen die de school heeft (75% scoort boven het leerpotentieel) hoog genoeg zijn.

Het is opvallend dat er met zulke risicovolle opbrengsten niet optimaal is geïnvesteerd in continuïteit in aansturing en de inzet van vakbekwaam personeel. Hoewel de aansturing van de directie professioneel is, is er al drie jaar lang sprake van inzet op basis van tijdelijkheid (interim) met slechts een inzet van enkele dagen per week. Directie, team en ouders geven aan dat die situatie al te lang duurt, waardoor het ontwikkelen en uitvoeren van een breed gedragen visie stagneert. Het elan en het enthousiasme binnen het team zorgen wel voor voldoende schoolontwikkeling en vooruitgang, maar in planmatigheid en doelgerichtheid van de verbeterplannen is nog veel winst te halen.

Daarnaast kampt de school nog steeds met vele (tijdelijke) personele wisselingen, waarbij het opvalt dat de vervangende leraren, die ingezet worden in cruciale groepen, nog veel begeleiding nodig hebben. Om die reden moet er volop gecoacht worden. Tijd daarvoor is er onvoldoende, waardoor in de praktijk grote verschillen ontstaan in kwaliteit van het klassenmanagement, de doorgaande lijn en het didactisch handelen.

Toch ziet de inspectie een team dat volop bezig is om de kwaliteit van de schoolontwikkeling gestalte te geven. Daarmee duiden we de ontwikkeling van de school positief, maar merken we tevens op dat het proces broos is. De school is gebaat bij continuïteit in aansturing en personele bezetting en heeft nog langere tijd nodig om de opbrengsten weer op het peil te krijgen dat op grond van de populatie verwacht mag worden.

Belangrijkste bevindingen

- Tweckelerveld heeft een enthousiast team dat onder aansturing van de interim-directie bezig is om de verdere schoolontwikkeling gestalte te geven.
- Ten opzichte van het laatste bezoek zijn er vorderingen gemaakt in de verbetering van het schoolklimaat. Er heerst duidelijk meer rust.
- Binnen de school is er de afgelopen jaren onvoldoende continuïteit en stabiliteit, waardoor beleid, vernieuwingen en veranderingen te weinig vanuit een gezamenlijke visie en te weinig planmatig worden ingevoerd. Dat heeft ook invloed op het cyclische proces van de kwaliteitszorg.
- De eindopbrengsten liggen in 2015 en 2016 onder de norm die de inspectie hanteert. In 2017 is het resultaat voldoende. De tussentijdse opbrengsten beoordelen we niet, maar uit de gegevens blijkt dat de resultaten in bijna alle groepen op de meeste vakgebieden onder de norm van de inspectie presteren.
- Een scherpe interne analyse en een bezinning op de schoolontwikkeling in relatie tot betere opbrengsten is nodig.
- In het didactisch handelen van het team zijn grote verschillen in kwaliteit gesignaleerd.

3 TOELICHTING

Hieronder staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. zeer zwak
2. zwak
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Opbrengsten

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.4	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.		•			

Twekkelveld verantwoordt haar eindopbrengsten met behulp van een landelijk genormeerde toets. De inspectie beoordeelt de resultaten aan het einde van de schoolloopbaan als voldoende. In 2015 en 2016 liggen de resultaten onder de door de inspectie gestelde norm. In 2017 zijn de resultaten, na herberekening, als voldoende beoordeeld. Daarmee is deze indicator (1.1) voldoende.

Uit de analyse van Script (feb 2017) blijkt dat de gewenste ambities voor de meeste groepen niet gehaald worden. Alleen het technisch lezen in groep 6 t/m 8 en de meeste vakgebieden in groep 4 scoren boven de norm. Daarmee zijn de tussentijdse resultaten risicovol te noemen.

De school biedt onderwijs aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Het onderwijsaanbod wordt hen in een eigen leerlijn aangeboden. De eigen leerlijn is

niet duidelijk van opzet, zodat niet helder is wat het gewenste einddoel van de leerling moet zijn. Ook de tussendoelen om een einddoel te bereiken zijn niet vastgelegd. Daarmee is niet duidelijk of deze leerlingen zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen (indicator 1.4).

Leerstofaanbod

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	
2.5	De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.			•	
2.6	De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.			•	

Naast het reguliere aanbod, dat voldoet aan de kerndoelen, heeft de school ook geïnvesteerd in een toekomstgericht onderwijsaanbod. Met bijvoorbeeld het zelfcorrigerende programma Snappet werkt de school in groep 5 – 8 veel doelgerichter aan de vakgebieden rekenen-wiskunde, spelling en begrijpend lezen. Ook voor leersterke leerlingen is er extra aanbod. Er valt voor de school nog veel winst te halen door het extra aanbod gericht en planmatiger in te zetten.

De leerinhouden tot en met leerjaar 8 worden aan alle kinderen aangeboden. Door het volgen van de methodieken en de overdracht tussen de groepen is er ook sprake van een doorgaande lijn.

Bij de kleuters wordt gewerkt met een beredeneerd aanbod en een gestructureerd observatie-instrument. Binnenkort wordt de grote groep 1 gesplitst, zodat er weer voldoende aandacht aan de ontwikkeling van het jonge kind wordt gegeven.

De school bevordert de sociale competenties van de leerlingen met de methodiek PEP (positief educatief programma, i.s.m. de Universiteit van Twente), de a,b,c-training en binnen de bestaande methoden heeft de school voldoende aandacht voor burgerschap en sociale integratie.

Tijd

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

De onderwijstijd is evenwichtig verdeeld over de verschillende vakgebieden. De geplande onderwijstijd wordt daadwerkelijk besteed aan de doelen en activiteiten. Daarmee krijgen de leerlingen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.

Schoolklimaat

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			•	
4.5	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.			•	
4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.			•	
4.7	Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.			•	

Twekkelveld heeft de afgelopen jaren sterk ingezet op het creëren van een positief en veilig schoolklimaat. Het team en de ouders waarmee gesproken is geven aan dat de sfeer en de werkhouding enorm verbeterd is. De school zal de komende jaren blijven investeren in het schoolklimaat.

De school beschikt over een veiligheidsbeleid en met de methodiek van PEP worden de leerlingen voldoende sociale vaardigheden aangeleerd. Ook zijn er mogelijkheden voor de leerlingen om aan te geven of ze zich veilig voelen. Bij incidenten treden de leraren adequaat op en tijdens de lesbezoeken is gezien dat leraren en leerlingen elkaar en onderling respectvol benaderen.

Didactisch handelen en afstemming

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.		•		
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Tijdens het schoolbezoek zijn alle groepen geobserveerd. Wat vooral opviel waren de grote verschillen in kwaliteit tussen de leraren. We zien dat het didactisch handelen op de onderzochte onderdelen in de meeste gevallen van voldoende kwaliteit is, maar de school zal sterk moeten inzetten op de paar groepen waar de kwaliteit onder de maat was. Die verschillen zijn een risico voor de doorgaande lijn en de opbrengsten, omdat andere leraren extra inspanningen moeten verrichten om de leerlingen uit voorgaande groepen weer op het gewenste niveau te krijgen. In de meeste lessen is gezien dat de leerlingen actief bij de les betrokken zijn.

We zijn echter kritisch over de taakgerichte werksfeer in de groepen (indicator 5.2). De leerlingen worden over het algemeen te weinig uitgedaagd. Ondanks het feit dat de leerlingen rustig aan het werk zijn, worden de onderwijsactiviteiten niet altijd efficiënt en gestructureerd georganiseerd en wordt de gewenste leerhouding onvoldoende duidelijk gemaakt. De leerlingen zijn gebaat bij gerichte aandacht en hoge verwachtingen van leraren die over meer dan gemiddelde vakinhoudelijke en didaktische kennis beschikken.

De school werkt met groepsplannen van plan B kwadraat en sinds kort ook met blokdoelen. Daarnaast wordt gewerkt met Snappet, dat een adaptief karakter kent, met eigen leerlijnen per kind. Leraren volgen de vorderingen van de leerlingen met behulp van een dashboardsysteem. De keuze voor Snappet veronderstelt een keuze voor gepersonaliseerd onderwijs. Daarom zal het team zich (visionair) de vraag moeten stellen of en hoe de werkwijze met groepsplannen en blokdoelen verenigbaar is met de individuele leerlijnen die gehanteerd worden via Snappet.

De afstemming van de instructie op de verschillen tussen de leerlingen is als onvoldoende beoordeeld en heeft verbetering (indicator 6.2). We zagen nauwelijks instructiemomenten aan groepen leerlingen, zoals ze door de school zelf zijn ingedeeld in plan B kwadraat. De afstemming van leerinhouden, onderwijstijd en verwerking worden wel als voldoende beoordeeld.

Begeleiding en zorg

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

Het systeem om de vorderingen van leerlingen te signaleren is op orde. De school hanteert adequate instrumenten om de ontwikkeling te volgen op het gebied van taal, lezen en rekenen-wiskunde.

De school analyseert de uitkomsten van de toetsen en de verzamelde toetsgegevens worden benut voor het signaleren van achterstanden en/of specifieke problemen. In de hulpplannen wordt de probleemstelling en het specifieke leerprobleem voldoende helder gemaakt.

Kwaliteitszorg en voorwaarden voor kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		•		
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.		•		
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.		•		

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

De inspectie stelt vast dat de systematiek van de kwaliteitszorg onder druk staat. De school gaat na de inspanningen van het creëren van een gunstig schoolklimaat naar een volgende fase. We zien tijdens het schoolbezoek dat de richting van die fase al geduid wordt, namelijk investeren in adequate methodieken, eenduidig didactisch handelen en oog hebben voor zorgleerlingen, maar dat het tevens ontbreekt aan een breed gedragen visie. Die visie wordt volgens de school niet ontwikkeld omdat men wacht op een nieuwe directie. Hierdoor ontstaat stilstand en onzekerheid over de te volgen koers. Door het enthousiasme van het team zijn er wel initiatieven tot vernieuwing en verandering ingezet (veelal extern aangestuurd), maar is er feitelijk onvoldoende informatie beschikbaar om sturing te kunnen geven aan de verbeterprocessen. Daardoor ontbreekt momenteel ook de planmatigheid en de doelgerichtheid van de ingezette veranderingen. Vandaar dat indicator 9.3 en 9.4 als onvoldoende worden beoordeeld.

De school heeft voldoende inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie en de ontwikkelingen in de ouderpopulatie. De resultaten van de toetsen worden gestructureerd geëvalueerd. Het is duidelijk hoe de ontwikkeling van de resultaten verloopt. Ook hier is het aandachtspunt het trekken van de juiste conclusies, zodat acties leiden tot doelgerichte afspraken op school- en/of groepsniveau met als doel de resultaten te maximaliseren en de verwachtingen hoog te houden.

De directie is onvoldoende bezig om de bereikte kwaliteit actief vast te houden door procedures en afspraken schriftelijk vast te leggen. De borging van het onderwijsleerproces (indicator 9.5) is om die reden eveneens als onvoldoende beoordeeld. Door het afleggen van klassenbezoeken gaat de directie na of de lespraktijk op orde is. Indien nodig wordt een leraar gecoacht.

De school verantwoordt zich naar belanghebbenden op een toegankelijke en heldere wijze. Middelen daartoe zijn onder meer de website, het jaarverslag, de schoolgids, informatieavonden en de nieuwsbrief. De directie overlegt periodiek met de medezeggenschapraad en betreft deze conform wet- en regelgeving bij de besluitvorming.

Overige wet- en regelgeving

Overige wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

Wij concluderen dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op Tweekelerveld.

We hebben de school en het bestuur gevraagd om de ontwikkelrichting aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie en welke stappen de school gaat ondernemen om de kwaliteit weer op orde te krijgen.

Hieronder geeft het bestuur zijn reactie:

Geen reactie ontvangen.

5 OPZET VAN HET ONDERZOEK

Op 2 maart 2017 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: schoolleiding, intern begeleiders, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen. Deze observaties hebben wij samen met observanten van de school uitgevoerd.

We hebben een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleiders en de leraren van de school. In dit gesprek hebben we onze bevindingen en oordelen besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.